

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské kombinované studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Radmila Škvárová

Stanovy v s.r.o. a jejich funkce.

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Jakub Drábek

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined Full Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Radmila Škvárová

Statutes in Ltd. and their functions.

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Mgr. Jakub Drábek

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Chomutově dne 15.6.2012

Radmila Škvárová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Jakubu Drábkovi za vedení mé bakalářské práce, za jeho rady, připomínky a podporu. Rovněž chci poděkovat své rodině a kolegyním v zaměstnání za podporu při studiu a tvorbu potřebného zázemí.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá zjištěním významu stanov pro společnost s ručením omezeným jako jednoho ze základních dokumentů společnosti. Zkoumá, zda má tento dokument být vůbec vytvořen, a v jakém časovém horizontu. Srovnává stanovy se stěžejním dokumentem společnosti s ručením omezeným a to společenskou smlouvou. Představuje jakým způsobem mohou upravit vnitřní organizaci společnosti a které záležitosti obsažené ve společenské smlouvě mohou podrobněji upravit.

Klíčové pojmy

Společnost s ručením omezeným, stanovy, společenská smlouva, zakladatelská listina, obchodní zákoník, zákon o obchodních korporacích, právnické osoby, obchodní společnosti, valná hromada, jednatel.

Annotation

Bachelors work is engaged in finding out statutes for limited liability company as one of basic documents of company. Researches if this document should be really created and in which time interval should it be done. Compares statutes with principal document of limited liability company in use with partnership agreement. Introduces in what kind of way we could set inner organization of company and which issues contained in partnership agreement could be adjust in-depth.

Key words

limited liability company, statutes, partnership agreement, founding document, commercial code, law about registered companies, legal persons, registered companies, shareholders' meeting, executive director.

OBSAH

1.ÚVOD.....	8
2.STANOVY.....	10
2.1.STANOVY JAKO POJEM	10
3. STANOVY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	11
3.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA STANOV.....	11
3.1.1. STANOVY AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI.....	11
3.1.2. STANOVY DRUŽSTVA.....	11
4.SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM JAKO OBCHODNÍ SPOLEČNOST.....	13
4.1. HISTORICKÝ VÝVOJ S.R.O.....	13
4.2. CHARAKTERISTIKA S.R.O.....	14
4.3. ZÁKLADNÍ DOKUMENTY SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM.....	16
4.3.1. SPOLEČENSKÁ SMLOUVA.....	16
4.3.2. ZAKLADATELSKÁ LISTINA.....	18
4.3.3. STANOVY.....	18
5. STANOVY V S.R.O. A JEJICH FUNKCE.....	19
5.1. ZÁKLADNÍ OBECNÁ ÚPRAVA.....	19
5.1.1. FORMA STANOV.....	19
5.1.2. PRÁVNÍ POVAHA STANOV.....	20
5.1.3. SPOLEČENSKÁ SMLOUVA VERSUS STANOVY.....	23
5.1.4. OBSAH STANOV.....	26
6.SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM DLE NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY.....	34
6.1. ZÁKON O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH.....	34
6.2. SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM NÁSTROJ SNAŽŠÍHO PODNIKÁNÍ.....	34
6.3. STANOVY DLE NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY.....	39
6.3.1. ZPŮSOB NÁHRADY ROZDÍLU NEPENĚŽITÉHO VKLADU.....	40
6.3.2. VYPOŘÁDACÍ PODÍL.....	40

6.3.3. PROJEDNÁNÍ Odstoupení.....	40
6.3.4. Jmenování likvidátora.....	41
6.3.5. Výkon práv společníků v řízení a kontrole společnosti.....	41
6.3.6. Omezení jednateLSkého oprávnění.....	41
6.3.7. Zákaz konkurence.....	41
6.3.8. Přednostní právo na výšení základního kapitálu.....	42
7.ZÁVĚR	43
SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	46
SEZNAM PŘÍLOH.....	48

1. ÚVOD

Tato bakalářská práce se snaží najít význam stanov, jako jednoho ze základních dokumentů, pro společnost s ručením omezeným v jejím praktickém životě. Tedy zda tento dokument ve společnosti s ručením omezeným vůbec vytvářet, kdy ho vytvářet, a pokud ho společnost s ručením omezeným vytvoří, jakou funkci stanovy ve společnosti mají. Společnost s ručením omezeným je nejrozšířenější právnickou osobou - obchodní společností v současném podnikatelském prostředí. O společnosti s ručením omezeným je napsáno mnoho odborné právnické literatury, ovšem o problematice stanov pro tuto právnickou osobu v ní mnoho nenajdeme. Hlavním pramenem práva upravující společnost s ručením omezeným je obchodní zákoník. Konkrétně pak v části druhé, hlavě první, dílu čtvrtém. O stanovách se obchodní zákoník zmiňuje na různých místech.

V úvodu práce jsou stručně definovány stanovy jako takové, tedy jako jeden ze základních vnitřních předpisů právnických osob. Ve třetí kapitole jsou potom podrobněji definovány stanovy obchodních společností a vysvětlen význam v porovnání s ostatními obchodními společnostmi, jako je akciová společnost a veřejná obchodní společnost, komanditní společnost a družstvo.

V dalších kapitolách již se věnuje práce především společnosti s ručením omezeným a jejich stanovám. Nejdříve stručně seznamuje se společností s ručením omezeným jako s obchodní společností, s jejím historickým vývojem a charakteristikou společnosti. Poté se věnuje blíže jejich základním listinným dokumentům jako je společenská smlouva, zakladatelská litina a také stanovy. Pro zjištění významu stanov pro společnost s ručením omezeným vychází práce především z ustanovení obchodního zákoníku, kdy podrobněji rozebírá jednotlivá ustanovení, ve kterých se o stanovách pojednává.

Hlavním důvodem výběru tohoto tématu práce bylo povědomí podnikatelské veřejnosti mimo jiné i moje, že společnost s ručením omezeným stanovy nemá a že

stanovami společnosti s ručním omezeným je jejich společenská smlouva nebo zakladatelská listina. Stanovy jako takové jsou spojovány většinou pouze s akciovou společností nebo družstvem.

V závěrečné kapitole této bakalářské práce je představen pohled na společnost s ručením omezeným dle nové právní úpravy, která nabude účinnosti 1. ledna 2014. Tato úprava by měla umožnit snazší přístup k podnikání. Pro společnost s ručením omezeným by neměla platit tak přísná pravidla, jako je tomu u akciových společností.

V úplném závěru práce je nastíněno, jak upravuje nový zákon o obchodních korporacích ustanovení o stanovách ve společnosti s ručením omezeným řešená současným obchodním zákoníkem.

2. STANOVY

2.1. STANOVY JAKO POJEM

Stanovy všeobecně jsou základní vnitřní právní předpis právnické osoby. Představují její organizační řád, jakási její vnitřní pravidla. Stanovy tedy upravují především vnitřní poměry právnické osoby. Stanovy určují za jakých podmínek právnická osoba vzniká, žije a zaniká. Stanovy zahrnují všechny otázky vnitřní správy a řízení společnosti. Stanovy tedy řeší otázky se založením a zrušením společnosti, ručením společníků, otázky spojené s majetkem společnosti, otázky zastoupení, otázky spojené s členstvím ve společnosti, otázky právní a procesní způsobilosti společnosti.

Právnických osob v našem právu známe několik forem. Jedná se o obchodní společnosti, sdružení¹, nestátní neziskové organizace, veřejnoprávní právnické osoby, politické strany a hnutí², společenství vlastníků jednotek³, vysoké školy, církve a náboženské společnosti a další. Každou formu právnické osoby upravují jednotlivé konkrétní zákony, které samozřejmě také upravují formu jejich stanov. Pro některé právnické osoby jsou stanovy základním dokumentem, bez kterého by ani nemohly vzniknout, pro některé právnické osoby jsou pouze jakýmsi vnitřním předpisem. Existují i výjimky, kdy právnická osoba nevyžaduje pro svůj život stanovy vůbec, jako je tomu u komanditní společnosti nebo u veřejné obchodní společnosti.

Stanovy v některých případech představují doplňující dokument ke společenské smlouvě nebo zakladatelské listině bez kterých nemůže společnost vzniknout, nebo v některých případech stanovy jsou jediným dokumentem nutným pro vznik společnosti a pro registraci jako je tomu právě u občanských sdružení či politických stran.

¹ právnická osoba ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

² upravuje zákon č. 424/1991 Sb. o politických stranách apolitických hnutích

³ upravuje ustanovení § 9 a násl. zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů

3. STANOVY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

3.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA STANOV

Stanovy obchodních společností upravuje a zabývá se jimi především obchodní zákoník. Je možné jimi upravit vnitřní poměry obchodní společnosti. Pro osobní obchodní společnosti jako je komanditní společnost a veřejná obchodní společnost tato možnost dána není. Ve společnosti s ručením omezeným může určit společenská smlouva, že společnost vydá stanovy, které upraví její vnitřní organizaci a bude obsahovat podrobnosti o některých záležitostech obsažených ve společenské smlouvě.⁴ Pro akciovou společnost je vydání stanov povinné a obchodní zákoník předepisuje jejich podstatné povinné neboli obligatorní náležitosti.⁵ Vedle těchto podstatných náležitostí mohou stanovy akciové společnosti obsahovat také další náležitosti nepovinné neboli fakultativní.⁶ A dále potom další záležitosti pokud nejde o úpravu, která by byla v rozporu se závaznými předpisy.⁷

3.1.1. STANOVY AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

Stanovy jsou pro akciovou společnost základním dokumentem. Jejich schválení je jednou ze základních podmínek vzniku akciové společnosti. Stanovy se přikládají k prvnímu zápisu do obchodního rejstříku. Schválené stanovy musí být v souladu se zákonem. Stanovy jsou závazné pro všechny akcionáře i pro orgány společnosti. Jsou vnitřní normou, která vzniká schválením kvalifikovanou většinou. Stanovy jsou závazné i pro akcionáře, kteří hlasovali proti jejich schválení nebo se zdrželi hlasování.

3.1.2. STANOVY DRUŽSTVA

Také pro družstva jsou stanovy základním vnitřním předpisem. Stanovy družstva jsou schvalovány ustavující schůzí družstva při jeho vzniku. Stanovy také představují vnitřní organizaci družstva, vztahy mezi členy a družstvem. Jsou jeho rozhodujícím pramenem pravidel chování. Stanovy družstva také upravuje obchodní zákoník a ty

⁴ NESNÍDAL, Jiří. *Lexikon obchodního práva*. 1.vyd. Ostrava: Sagit, 1997, s. 322, ISBN 80-720-8003-2.

⁵ § 173, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

⁶ § 174, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

⁷ tamtéž

musí mít jím předepsané náležitosti.⁸ Rozhodování o změnách stanov přísluší členské schůzi družstva a představenstvo je povinno informovat o změně stanov rejstříkový soud do 30 dnů od schválení této změny.⁹

⁸ § 226, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

⁹ NESNÍDAL, Jiří. *Lexikon obchodního práva*. 1.vyd. Ostrava: Sagit, 1997, s. 323, ISBN 80-720-8003-2.

4. SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM JAKO OBCHODNÍ SPOLEČNOST

4.1. HISTORICKÝ VÝVOJ S.R.O.

Z historického hlediska je společnost s ručením omezeným jednou z nejmladších organizačně právních forem obchodních společností. Společnost s ručením omezeným je „objevem“ německého práva. První zákon o společnosti s ručením omezeným byl přijat v r. 1892 právě v Německu. Na území dnešní České republiky byla společnost s ručením omezeným upravena poprvé rakouským zákonem č. 58/1906 ř. z.¹⁰, o společnostech s ručením omezeným, jehož vzorem byl uvedený německý zákon z r. 1892.¹¹

Zákon č. 58/1906 ř.z. byl zrušen ke dni 31.12.1950 nově přijatým občanským zákoníkem. Tím byla společnost s ručením omezeným jako organizačně právní forma na dobu téměř 40 let z hospodářského života vyřazena a z právního řádu u nás vypuštěna. K její nové úpravě došlo až po listopadu 1989 novelizací hospodářského zákoníku zákonem č. 103/1990 Sb. Tato úprava obsahovala pouze šest paragrafů. Jejím smyslem bylo připustit možnost jejího vzniku.¹²

K podrobnější úpravě společnosti s ručením omezeným došlo až vydáním obchodního zákoníku (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník). Právní úprava společnosti s ručením omezeným v obchodním zákoníku je stručnější než úprava v rakouském zákoně o společnostech s ručením omezeným z r. 1906. K poměrně významným změnám došlo tzv. harmonizační novelou obchodního zákoníku s účinností od 1.1.2001, jejímž účelem bylo sjednocení ObchZ s předpisy EU.

¹⁰ Zákoník říšský pro království a země říšské radě zastoupené – vydaný do vzniku Československé republiky

¹¹ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 25-26, ISBN 80-727-3000-2.

¹² DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 26, ISBN 80-727-3000-2.

4.2. CHARAKTERISTIKA S.R.O.

Společnost s ručením omezeným je jednou z možných právních forem obchodních společností upravených českým právním řádem. Jedná se o nejoblíbenější a nejrozšířenější formu obchodní společnosti u nás. Důvod lze spatřovat především v tom, že právní úprava společnosti s ručením omezeným v sobě dovoluje spojit osobní účast na podnikatelské činnosti s majetkovým omezením podnikatelského rizika, avšak současně i umožňuje, aby osoby, které se majetkově podílejí na společnosti, se samy podnikatelských aktivit neúčastnily.¹³ Tato výhoda je občas zneužívána k poškozování věřitelů¹⁴ společnosti a také k poškozování menšinových společníků ze strany většinových společníků.

Současná právní úprava ukládá společnosti tvorbu základního kapitálu a to v minimální výši 200 000 Kč, ten je tvořen vklady jednotlivých společníků. Jedná se tedy o kapitálovou obchodní společnost. Právě onen základní kapitál ovšem dle současné právní úpravy nesplňuje svoji zamýšlenou funkci a to je ochrana věřitelů, a to proto, že společnost nemá povinnost udržovat tuto částku stále k dispozici nebo disponovat s majetkem ve výši základního kapitálu. Jedná se v podstatě pouze o účetní položku.

Společnost s ručením omezeným může založit více osob maximální počet však nesmí překročit padesát, ale může být založena také jedinou osobou a to buď právnickou nebo fyzickou. Fyzická osoba jako taková může být jediným společníkem maximálně ve třech společnostech s ručením omezeným. Obchodní společnosti se zakládají za účelem podnikání, současná právní úprava však umožňuje, aby byly založeny i za jiným účelem. Společnost s ručením omezeným je tedy podnikatelem.

¹³ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 25, ISBN 80-727-3000-2.

¹⁴ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 25, ISBN 80-727-3000-2. Blíže k tomu Eliáš K.: *Společnost s ručením omezeným*, Prospektrum, Praha 1997, str. 18; Patsch H., Nesý P., Kozáková A.: *Společnost s ručením omezeným*, Právnické knihkupectví a vydavatelství V. Linhart, Praha 1934, str. VII

Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem, společníci pak společně a nerozdílně ručí za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku. Ručí tedy i společník, který svou část vkladu již splatil, jestliže zbylí společníci ještě nesplátili svoje vklady. Zaplacením kterémukoliv z věřitelů ručení nezaniká ani se nesnižuje jeho rozsah. Zápisem splacení všech vkladů do obchodního rejstříku ručení společníků zaniká.

Záležitosti společnosti řídí orgány společnosti s ručením omezeným a to valná hromada, jednatelé a dozorčí rada, která ale není zřizována obligatorně. Práva a povinnosti společníků jsou vyjádřena velikostí obchodního podílu na společnosti.

Obchodní firma společnosti s ručením omezeným musí obsahovat označení "společnost s ručením omezeným", postačí však zkratka "spol. s r.o." nebo "s.r.o." Společnost s ručením omezeným se zakládá podpisem společenské smlouvy u notáře nebo pokud je založena jediným společníkem sepsáním zakladatelské listiny také u notáře.

Společnost vznikne až zápisem do obchodního rejstříku. Mezi založením a vznikem ještě nemá právní subjektivitu. Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být podán nejpozději tři měsíce od založení společnosti.

Do podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku musí být splaceny všechny nepeněžitě vklady, emisní ážio nejméně 30 % na každý peněžitý vklad. Celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou nepeněžitých vkladů pak také musí činit alespoň 100 000 Kč. O vklad se stará správce vkladu jmenovaný společenskou smlouvou.

4.3. ZÁKLADNÍ DOKUMENTY SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM

4.3.1. SPOLEČENSKÁ SMLOUVA

Základním a nejdůležitějším dokumentem společnosti s ručením omezeným je společenská smlouva. Společenská smlouva je právní úkon a to právní úkon minimálně dvoustranný. Zakladatelé – budoucí společníci se v ní zavazují k peněžnímu nebo nepeněžnímu plnění vůči třetí osobě a to společnosti. Společenská smlouva je vždy právním úkonem formálním, to znamená, že k jejímu platnému vzniku je potřeba forma notářského zápisu. Totéž platí i o její změně. Společenská smlouva je vždy smlouvou konsensuální, znamená to, že musí vždy dojít ke shodě všech zúčastněných.¹⁵ Společenská smlouva se uzavírá vždy písemně ve formě veřejné listiny – notářského zápisu. Musí být podepsána všemi zakladateli i notářem. Společenská smlouva je vždy veřejným dokumentem uloženým ve sbírce listin u příslušného obchodního rejstříku. Náležitosti společenské smlouvy dělíme do dvou okruhů a to na obligatorní (povinné) a fakultativní (dobrovolné).

Obligatorní náležitosti, bez kterých nemůže společenská smlouva vůbec vzniknout jsou tyto:

- obchodní firma a sídlo společnosti
- obchodní firma nebo název a sídlo společníka právnické osoby a jméno, příjmení a bydliště společníka fyzické osoby
- předmět podnikání nebo předmět činnosti, popřípadě obojí
- výše základního kapitálu
- výše vkladu každého společníka, včetně způsobu a lhůty splacení vkladu
- jména a příjmení a bydliště prvních jednatelů společnosti s uvedením způsobu, jakým jednají za společnost
- jména a příjmení a bydliště členů první dozorčí rady, pokud se zřizuje
- určení správce vkladu

¹⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 61, Právnické osoby. ISBN 978-807-3573-447.

- údaje o tvorbě a výši rezervního fondu¹⁶

Mezi dobrovolné fakultativní náležitosti společenské smlouvy patří například:

- odchylný způsob dorovnání hodnoty nepeněžitého vkladu při poklesu jeho hodnoty
- způsob výplaty vypořádacího podílu
- určení, zda se společnost zakládá na dobu určitou nebo neurčitou
- vydání stanov
- vytvoření emisního ažia
- výše úroku z prodlení se splacením peněžitého vkladu
- jiný způsob stanovení výše obchodních podílů jednotlivých společníků
- nepřevoditelnost obchodního podílu na jiného společníka
- možnost převodu obchodního podílu na třetí osobu
- vyloučení přechodu obchodního podílu na právního nástupce společníka – právnické osoby
- vyloučení děditelnosti obchodního podílu, s výjimkou jednočlenných společností
- zákaz rozdělení obchodního podílu
- zmocnění valné hromady k uložení příplatkové povinnosti společníkům na tvorbu vlastního kapitálu
- rozšíření práv společníků nad zákonný rámec
- způsob rozdělení zisku
- udělování prokury
- vyšší počet hlasů přítomných společníků potřebných k usnášeníschopnosti valné hromady
- větší než zákonný počet hlasů k přijetí usnesení valné hromady
- lhůty pro svolání valné hromady
- postup pro svolání valné hromady
- omezení jednatelského oprávnění jednatelů
- větší než zákonný rozsah zákazu konkurence¹⁷

¹⁶ Dostupný z: <http://www.economicrevue.com/HTM/archivio/53/cz/03.pdf>, ze dne 19.2.2012

¹⁷ Dostupný z: <http://www.economicrevue.com/HTM/archivio/53/cz/03.pdf>, ze dne 19.2.2012

4.3.2. ZAKLADATELSKÁ LISTINA

Pokud společnost zakládá jediná osoba, nahrazuje společenskou smlouvu zakladatelská listina. To samé co platí pro společenskou smlouvu platí v tomto případě pro zakladatelskou listinu. Pokud do společnosti přistoupí nový společník, mění se zakladatelská listina na společenskou smlouvu a naopak.

4.3.3. STANOVY

Za předpokladu, že společenská smlouva toto umožňuje, mohou vnitřní organizaci společnosti upravovat stanovy. Podrobně o stanovách pojednává následující 5. kapitola.

5. STANOVY V S.R.O. A JEJICH FUNKCE

5.1. ZÁKLADNÍ OBECNÁ ÚPRAVA

U společnosti s ručením omezeným je základním ustanovením, které vymezuje význam stanov § 110 odst. 2 obchodního zákoníku, kde je stanoveno, že společenská smlouva může určit, že společnost vydá stanovy, které upraví vnitřní organizaci společnosti a podrobněji některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě. Je tedy zřejmé, že ve společnosti s ručením omezeným na rozdíl od akciové společnosti nebo družstva nemusí být stanovy vůbec vydány. To, že mají být stanovy vydány, může určit společenská smlouva, resp. zakladatelská listina.¹⁸

Teorie celkem jednotně vykládá věc tak, že stanovy mohou upravit v zásadě jakékoliv záležitosti týkající se společnosti, ovšem nesmí být v rozporu s obecně závaznými předpisy, jejich kogentními ustanoveními a společenskou smlouvou, kterou mohou pouze provádět, ale nesmí jít nad její rámec.¹⁹

V rámci právní úpravy společnosti s ručením omezeným nalezneme pojem stanov na mnoha místech. Je tomu tak v souvislosti s možnou fakultativní odchylnou úpravou některých otázek. Nelze si však nevšimnout, že ve všech případech zákon předpokládá tuto odchylnou úpravu nejen ve stanovách, ale také ve společenské smlouvě a u stanov se tak zdůrazňuje jejich povaha spíše alternativní možnosti upřesnění některých otázek vnitřní organizace společnosti nebo otázek obsažených ve společenské smlouvě dle § 110 odst. 2 obchodního zákoníku.

5.1.1. FORMA STANOV

Podle třetí věty § 57 odst. 1 obchodního zákoníku musí mít společenská smlouva společnosti s ručením omezeným formu notářského zápisu. U stanov taková povinnost stanovena není. Notářský zápis je třeba dle § 127 odst. 4 v souvislosti s § 125 odst. 1

¹⁸ HOLEYŠOVSKÝ, Milan. *Stanovy obchodních společností: Jak včas a správně vyhovět obchodnímu zákoníku a v praxi sestavit stanovy*. 1.vyd. Praha: Newsletter, 2001, s. 49, ISBN 80-863-9452-2.

¹⁹ HOLEYŠOVSKÝ, Milan. *Stanovy obchodních společností: Jak včas a správně vyhovět obchodnímu zákoníku a v praxi sestavit stanovy*. 1.vyd. Praha: Newsletter, 2001, s. 49 ISBN 80-863-9452-2.

písm. c) obchodního zákoníku vyhotovit pouze o rozhodnutí o schválení stanov nebo jejich změn.

Zákon výslovně nestanoví požadavek písemné formy tohoto dokumentu. Písemná forma však vyplývá z § 27a odst. 2 v souvislosti s § 31 odst. 2 obchodního zákoníku, jelikož stanovy je třeba jako jeden ze zakladatelských dokumentů založit do sbírky listin. Rozhodnutí o schválení či změně stanov je navíc třeba dle § 127 odst. 4 obchodního zákoníku vyhotovit ve formě notářského zápisu. Ačkoliv tedy požadavek písemné formy stanov není zákonem stanoven, lze jej snadno dovodit výkladem.

5.1.2. PRÁVNÍ POVAHA STANOV

Stanovy společnosti s ručením omezeným zcela jistě nejsou společenskou smlouvou.

Všeobecně akceptovaným názorem je, že stanovy jsou smlouvou *sui generis*, tedy smlouvou svého druhu, přijímanou zvláštní, zákonem stanovenou procedurou, jejíž nedodržení je sankcionováno neplatností změny stanov.²⁰

Stanovy mají jinak povahu konstitutivního aktu, kterým se stávají na základě rozhodnutí valné hromady, jíž přísluší zákonem a společenskou smlouvou dané oprávnění k autonomní úpravě některých vnitřních vztahů.²¹

Spornou otázkou, jak vyplývá ze studované literatury je, kdy mohou být stanovy přijaty, zda po založení společnosti nebo současně spolu se sepsáním společenské smlouvy ba dokonce již před samotným založením společnosti.

Dle § 110 odst. 2 obchodního zákoníku je nezbytným předpokladem vydání stanov u společnosti s ručením omezeným fakultativní ustanovení ve společenské smlouvě, které vydání stanov předpokládá. O obsahu společenské smlouvy před založením společnosti rozhodují zakladatelé společnosti. Rozhodnutí o možném budoucím vydání stanov závisí v tomto případě plně na jejich dohodě. Otázkou je, zda je možné stanovy

²⁰ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 71, Právnícké osoby. ISBN 978-807-3573-447.

²¹ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 71, Právnícké osoby. ISBN 978-807-3573-447.

přijmout již ve fázi tzv. proponované společnosti.²² Dle § 64 odst. 1 obchodního zákoníku by bylo možné přijmout závěr, že stanovy mohou vzniknout již před samotným vznikem společnosti z iniciativy jakéhokoliv subjektu bez ohledu na jeho budoucí účast ve společnosti. Po vzniku může společnost jednání této osoby, tj. i vydané stanovy, ve lhůtě tří měsíců schválit a tím se stát stranou zavázanou.²³ Opačný názor vychází ze skutečnosti, že dle § 110 odst. 2 obchodního zákoníku vydává stanovy společnost s ručením omezeným a dle § 125 odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku rozhoduje o schválení stanov valná hromada společnosti. Uvedená ustanovení svědčí ve prospěch názoru, že stanovy vydává již existující společnost.²⁴

Dle mého názoru je možné stanovy vyhotovit již před vznikem společnosti, jelikož § 64 odst. 1 v žádném ohledu nevylučuje působnost valné hromady o vydání stanov dle § 125 odst. 1 písm. c). Jen je třeba rozhodnutí o stanovách chápat ve smyslu písm. a) jmenovaného ustanovení jako rozhodnutí valné hromady o schválení jednání učiněného jménem společnosti před jejím vznikem dle § 64 obchodního zákoníku. Valná hromada tak nepřímou "vydání" stanov rozhoduje. Tímto způsobem tedy lze připustit situaci, kdy o vázanosti stanovami nerozhodne přímo valná hromada, společníci společnosti nebo zakladatelé bez ohledu na trvání jejich účasti ve společnosti v okamžiku rozhodování valné hromady dle § 64 odst. 1, nýbrž o existenci stanov a jejich obsahu rozhodne s následnou součinností s valnou hromadou osoba, která se ani nemusí stát zakladatelem společnosti. Ochranu společníkům poskytuje zcela zřetelně proces schvalování rozhodnutí učiněných jménem společnosti před jejím vznikem.

Po vzniku společnosti rozhoduje o vydání stanov valná hromada tvořená společníky dle § 122 odst. 1. Usnesení o schválení stanov, příp. jejich změn je třeba dle § 127 odst. 4 obchodního zákoníku přijmout kvalifikovanou dvoutřetinovou většinou všech hlasů společníků, navíc je třeba toto usnesení vyhotovit ve formě notářského zápisu o rozhodnutí orgánu právnické osoby.

²²) K tomu např. BARTOŠÍKOVÁ, M., *Právní úprava jednání jménem společnosti před jejím vznikem*, Obchodní právo 4/2004, Prospektrum, Praha 2004.

²³ Např. ELIÁŠ, K., *Společenská smlouva o založení společnosti s ručením omezeným a stanovy s. r. o.*, Právní praxe v podnikání 9/1996, Česká advokátní komora, Praha 1996, str. 17.

²⁴) Např. PELIKÁNOVÁ, I., *Komentář k obchodnímu zákoníku*, 2. vydání, 2. díl, Linde, Praha 1998, s. 371.

Přijetí rozhodnutí valné hromady v tomto případě ve formě notářského zápisu není však jediným způsobem, jakým lze o vydání stanov rozhodnout. Pokud by se jednalo o unipersonální společnost, valná hromada se nekoná a její působnost dle § 132 obchodního zákoníku vykonává jediný společník. Vydání stanov je tedy jeho rozhodnutím. Také v případě vícečlenné společnosti je třeba přiznat jednotlivým společníkům v otázce schvalování stanov významnou roli. Tato skutečnost vyplývá z § 127 odst. 7 a § 130 obchodního zákoníku.

Dle § 127 odst. 7 obchodního zákoníku může společník, který nebyl na jednání valné hromady přítomen, projevit svůj souhlas s usnesením o schválení stanov ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy se valná hromada konala nebo měla konat.

Ustanovení § 130 obchodního zákoníku ještě více zdůrazňuje výraznou ingerenci společníků při schvalování stanov jako samostatných subjektů rozdílných od valné hromady společnosti, tj. jejího nejvyššího orgánu. Dle tohoto ustanovení mohou společníci přijímat rozhodnutí, tj. i rozhodnutí dle § 125 odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku, mimo valnou hromadu. Stane se tak jejich souhlasným vyjádřením k návrhu usnesení o schválení stanov vyhotoveném ve formě notářského zápisu. Otázkou je vztah stanov k § 63 obchodního zákoníku, tj. zda se jedná o právní úkon týkající se založení, vzniku, změny, zrušení či zániku společnosti a zda je v této souvislosti třeba opatřit stanovy úředně ověřenými podpisy. Bez podrobnějšího výkladu lze přijmout závěr, že stanovy společnosti s ručením omezeným nejsou právním úkonem týkajícím se založení, vzniku, zrušení či zániku společnosti.

Jelikož stanovy mohou podrobněji upravit některé otázky ze společenské smlouvy nebo vnitřní organizaci společnosti, lze mít za to, že stanovy je možné považovat za právní úkon týkající se změny společnosti.

Jak to ovšem bude s ověřením podpisů? Východiskem pro zodpovězení dané otázky je § 125 odst. 1 písm. c) a § 127 odst. 4 obchodního zákoníku. Dle uvedených ustanovení patří schválení a změna stanov do působnosti valné hromady, která

rozhoduje usnesením, které musí být vyhotoveno ve formě notářského zápisu o rozhodnutí orgánu právnické osoby dle § 80a an. zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

Uvedené usnesení podepisuje jménem společnosti předseda valné hromady. Je tedy třeba konstatovat, že podpisy společníků jako jedné ze stran stanov, tj. smlouvy ad hoc, na tomto dokumentu nenalezneme a nemůžeme tedy ani požadovat jejich úřední ověření.

Stanovy jsou závazné jak pro společnost, tak pro její orgány, tak i pro její jednotlivé společníky. I pouhý rozpor přijatého usnesení valné hromady se stanovami postačí k jeho prohlášení za neplatné (§ 131 obch. z.).²⁵

5.1.3. SPOLEČENSKÁ SMLOUVA VERSUS STANOVY

Spornou výkladovou otázkou může být platnost a účinnost stanov ve vztahu k fakultativní úpravě společenské smlouvy ve smyslu § 110 odst. 2 obchodního zákoníku, který připouští, aby společenská smlouva zakotvila právo společnosti, tj. valné hromady dle § 125 odst. 1 písm. c) příp. společníkům dle § 130 obchodního zákoníku, rozhodnout o vydání stanov.

Lze si představit případ, kdy společenská smlouva obsahuje možnost vydat stanovy, které také budou na tomto základě skutečně vydány. Při následné změně společenské smlouvy se může dotknout také tohoto ustanovení a možnost vydání stanov do budoucna nepřipustí. Dosud neřešenou otázkou je dopad této změny na platnost a účinnost stanov.

Podle doslovného výkladu by se neměla uvedená změna dotknout stávajících stanov. Ty už vydány byly a absence fakultativní úpravy společenské smlouvy brání pouze jejich vydání. Přiměřenou aplikací zásady o použití právního předpisu platného v době vzniku právního vztahu na posouzení okolností jeho vzniku a stávajícího právního předpisu na výklad stávajících problémů je však možné dospět k závěru, že stanovy

²⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 70, Právnické osoby. ISBN 978-807-3573-447.

byly sice platně vydány, ale změnou společenské smlouvy ve vztahu k § 110 odst. 2 obchodního zákoníku došlo k tomu, že stanovy se účinností takové změny společenské smlouvy staly neplatnými.

V takovém případě totiž stávající znění společenské smlouvy jejich vydání nepřipouští. V takovém případě dojde změnou společenské smlouvy ke zrušení stanov společnosti. Vždyť právě zrušení stanov mohlo být také motivací valné hromady, resp. společníků, ke změně společenské smlouvy.

Jaký jiný význam by také taková změna mohla mít? Bránit vydání stanov do budoucna v situaci, kdy stanovy již byly vydány, se zdá být bezvýznamná. Odpověď bude třeba hledat v rozhodnutích soudů, pokud taková situace nastane. Na tomto místě můžeme o správném řešení pouze polemizovat. Dle mého názoru je třeba vyjít z doslovného výkladu § 110 odst. 2 a § 125 odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku.

Vyšší právní sílu ve vztahu ke společnosti má společenská smlouva a stanovy musejí být s tímto dokumentem v souladu. Dílčí opačnou úpravu ve stanovách je třeba chápat jako neplatnou a dát přednost příslušnému ustanovení společenské smlouvy.

Pokud § 110 odst. 2 obchodního zákoníku váže na fakultativní úpravu společenské smlouvy pouze vydání stanov, domnívám se, že se tímto nijak nedotýká platnosti stanov již vydaných. Dle mého názoru je třeba absenci licence k vydání stanov vnímat jako nemožnost vydat stanovy do budoucna bez ohledu na stanovy již existující.

K podpoře tohoto názoru lze použít také výklad § 125 odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku přiznávající působnost rozhodování o schválení či změně stanov valné hromadě. Uvedené schválení je třeba vykládat jako "vydání" ve smyslu § 110 odst. 2 obchodního zákoníku.

Jak je tomu ale s výkladem pojmu "změny" dle § 125 odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku? Ve vztahu ke stanovám je třeba rozlišovat jejich vznik (schválení, resp. vydání) a jejich změnu. Domnívám se, že změnu stanov nelze chápat pouze jako změnu

jejich textu ve smyslu změny znění konkrétního ustanovení, ale také jako vypuštění takového ustanovení. Extenzivním výkladem lze podle mne dospět k závěru, že i zrušení stanov je jejich změnou. Však také obchodní zákoník nikde ve svém textu o zrušení tohoto dokumentu nic nestanoví. Opačný výklad by mohl ad absurdum znamenat nezrušitelnost stanov. Domnívám se tedy, že vypuštění fakultativní úpravy společenské smlouvy ve smyslu § 110 odst. 2 nezakládá bez dalšího neplatnost již vydaných stanov společnosti s ručením omezeným. Existující stanovy se totiž při svém vydání ve smyslu § 110 odst. 2 obchodního zákoníku opíraly o platnou a účinnou společenskou smlouvu a při svém schválení o platné a účinné usnesení valné hromady ve smyslu § 125 odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku.

5.1.4. OBSAH STANOV

Ačkoliv jsou stanovy společnosti s ručením omezeným smlouvou ad hoc zavazující jak společnost samotnou, tj. její orgány, tak také společníky, nenalezneme v obchodním zákoníku ustanovení obdobné § 173 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se stanov akciové společnosti, nebo § 226 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se stanov družstva. Východiskem pro určení náležitostí stanov nám je § 110 odst. 2 obchodního zákoníku, dle něhož stanovy upraví vnitřní organizaci společnosti nebo podrobněji některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě. Ustanovení obsahující výčet obligatorních náležitostí stanov tedy nenalezneme a nemůžeme tedy z důvodu absence některé z podstatných náležitostí ani připustit otázku možné absolutní neplatnosti stanov. I když zákon nestanoví žádné obligatorní náležitosti stanov, přesto v nich musí být uvedena minimálně firma, aby bylo možno identifikovat o stanovy jaké společnosti se jedná, dále sídlo a IČ firmy.²⁶

Okruh fakultativních náležitostí je třeba sledovat dvojím pohledem. První skupinu budou tvořit ustanovení obchodního zákoníku připouštějící úpravu určitých otázek ve stanovách, v nichž se lze odchýlit od subsidiárních ustanovení obchodního zákoníku. Mezi takové náležitosti stanov patří zejména:

§ 59 odst. 7 obchodního zákoníku týkající se způsobu náhrady rozdílu nepeněžitěho vkladu. Nedosáhne-li v době vzniku společnosti hodnota nepeněžitěho vkladu částky stanovené při jejím založení, je společník, který splatil tento vklad, povinen doplatit rozdíl v penězích, nevyplyvá-li ze stanov či společenské smlouvy jiný způsob náhrady. Stanovy tedy mohou stanovit naturální způsob náhrady úhrady rozdílu do hodnoty nepeněžitěho vkladu místo plnění peněžitěho, např. dalším věcným vkladem. Nelze však stanovit, že společník není povinen rozdíl dorovnat.²⁷

Jedná se o ustanovení na ochranu věřitelů, která má mimo jiné bránit i nadhodnocování předmětu nepeněžitých vkladů.²⁸

²⁶ HOLEYŠOVSKÝ, Milan. Stanovy obchodních společností: Jak včas a správně vyhovět obchodnímu zákoníku a v praxi sestavit stanovy. 1.vyd. Praha: Newsletter, 2001, s. 49, ISBN 80-863-9452-2.

²⁷ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 263, Právnícké osoby. ISBN 80-727-3000-2.

²⁸ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 263, Právnícké osoby. ISBN 80-727-3000-2.

Nepeněžitým vkladem může být jen majetek, jehož hospodářská hodnota je zjistitelná a který může společnost hospodářsky využít ve vztahu k předmětu podnikání. Vklady spočívající v závazcích týkající se provedení prací nebo v poskytnutí služeb jsou zakázány. Nepeněžitý vklad musí být splacen před zápisem výše základního kapitálu do obchodního rejstříku.²⁹

Hodnota nepeněžitého vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině, nestanoví-li to zákon jinak. Hodnota nepeněžitého vkladu do společnosti s ručením omezeným se stanoví podle posudku zpracovaného znalcem nezávislým na společnosti, jmenovaným za tím účelem soudem.³⁰

§ 61 odst. 2 obchodního zákoníku týkající se vypořádacího podílu. Vypořádací podíl se vyplácí v penězích, pokud neplyne ze společenské smlouvy nebo stanov něco jiného. Stanovy mohou určit, že vypořádací podíl se může vyplácet jinak než v penězích.

Není proto vyloučeno, aby vypořádací podíl byl vyplacen např. formou převodu vlastnického práva k nemovitosti.³¹ Smlouva nebo stanov by měly především řešit, jaké nepeněžitě plnění bude poskytnuto a kdo a jak určí majetkové hodnoty, které mají být oprávněné osobě poskytnuty.³²

Při zániku účasti společníka ve společnosti za trvání společnosti jinak než převodem podílu vzniká společníkovi právo na vypořádání (vypořádací podíl).

§ 71 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se jmenování likvidátora. Likvidátora jmenuje statutární orgán společnosti, není-li zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami určeno jinak. Stanovy tedy mohou určit něco jiného, např. že likvidátor bude jmenován valnou hromadou.³³

Valná hromada jmenuje likvidátora ve všech případech zrušení společnosti s likvidací. Není-li likvidátor jmenován bez zbytečného odkladu, jmenuje ho soud. Likvidátorem může být jen fyzická osoba. Likvidátor může být jeden nebo i více. Zákon výslovně

²⁹ NESNÍDAL, Jiří. *Lexikon obchodního práva: z právního a účetního pohledu*. 1.vyd. Ostrava: Sagit, 1997, s. 374, Právnícké osoby. ISBN 80-720-8003-2.

³⁰ NESNÍDAL, Jiří. *Lexikon obchodního práva: z právního a účetního pohledu*. 1.vyd. Ostrava: Sagit, 1997, s. 374, Právnícké osoby. ISBN 80-720-8003-2.

³¹ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 169, Právnícké osoby. ISBN 978-807-3573-447.

³² DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 341, Právnícké osoby. ISBN 80-727-3000-2.

³³ HOLEYŠOVSKÝ, Milan. *Stanovy obchodních společností: Jak včas a správně vyhovět obchodnímu zákoníku a v praxi sestavit stanov*. 1.vyd. Praha: Newsletter, 2001, s. 49, ISBN 80-863-9452-2.

nestanoví požadavky na osobu likvidátora, lze ale dovozovat, že by měl splňovat stejné předpoklady jako výkon funkce jednatele.³⁴

§ 66 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se určení orgánu, který má projednat odstoupení člena statutárního nebo jiného orgánu společnosti ze své funkce. Jedná se především o situaci, kdy společnost má ještě jiný než statutární orgán, např. dozorčí radu. Potom může být ve stanovách zakotveno, že odstoupení člena tohoto orgánu může projednat tento orgán a ne orgán, který jej zvolil nebo jmenoval.

§ 66 odst. 4 obchodního zákoníku ohledně usnášení schopnosti orgánů společnosti (vyjma valné hromady), a také týkající se možnosti hlasovat o písemném hlasování nebo hlasování pomocí prostředků sdělovací techniky mimo zasedání orgánu (vyjma valné hromady). Opět se jedná o situaci, kdy existuje jiný než statutární orgán, např. dozorčí rada, pak stanovy mohou určit jiný princip usnášení orgánu, než pouze je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů. Hlasující se považují za přítomné. Stanovy mohou také požadovat prostou nebo kvalifikovanou většinu všech členů dozorčí rady nebo kvalifikovanou většinu přítomných.³⁵

§ 122 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se rozsahu a způsobu výkonu práv společníků na valné hromadě. Společníci vykonávají svá práva týkající se řízení a kontroly společnosti na valné hromadě v rozsahu a způsobem, který je uveden ve společenské smlouvě. Toto ovšem nemusí být ve společenské smlouvě upraveno, tuto problematiku mohou upravovat stanovy.

§ 123 odst. 2 obchodního zákoníku týkající se kapitálových fondů a jiných prostředků společnosti, jichž nelze použít k výplatě zisku. K výplatě zisku nelze použít základní kapitál, rezervní fond a ostatní kapitálové fondy a ani prostředků, které mají být použity k doplnění těchto fondů. Stanovy tedy mohou určit prostředky, kterými mají být doplněny tyto fondy.

³⁴ § 66 obchodního zákoníku

³⁵ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 467, ISBN 80-727-3000-2.

§ 124 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se konečné výše rezervního fondu a určení částky k ročnímu doplňování tohoto fondu. Rezervní fond se ročně doplňuje o částku určenou ve společenské smlouvě nebo ve stanovách, nejméně však o 5% z čistého zisku, až do dosažení výše rezervního fondu určené ve společenské smlouvě nebo ve stanovách, nejméně však do výše 10% základního kapitálu. Povinnost vytváření rezervního fondu ze zisku zaniká, pokud byl vytvořen ve výši určené společenskou smlouvou nebo stanovami. Jestliže však v důsledku použití rezervního fondu nebo snížení základního kapitálu poklesne výše rezervního fondu pod částku určenou společenskou smlouvou nebo stanovami, obnovuje se povinnost doplňovat rezervní fond z čistého zisku.³⁶

§ 128 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se určení kratší než zákonné lhůty ke svolání valné hromady. Nestanoví-li zákon, společenská smlouva, popř. stanovy kratší lhůtu, svolávají jednatelé valnou hromadu nejméně jednou za rok. Stanovy tedy mohou určit jinou lhůtu, která však musí být kratší než jeden rok. Rokem se podle názoru Prof. JUDr. Dědiče rozumí kalendářní rok, nikoli rok počítaný ode dne vzniku společnosti. Pokud by šlo o rok počítaný ode dne vzniku společnosti, musely by společnosti vzniklé v průběhu prvního čtvrtletí svolávat zpravidla dvě valné hromady ročně. Lze však určit, že valná hromada se koná každý měsíc nebo v určitých intervalech apod.³⁷ Nesvolání valné hromady v určitých termínech nebo v zákonem stanovených případech je sice porušením práva, avšak zákon nestanoví žádnou specifickou sankci, ledaže by se valná hromada nekonala dva roky.³⁸

§ 133 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se způsobu jednání jménem společnosti, která má více než jednoho jednatele. Statutárním orgánem společnosti je jeden nebo více jednatelů. Pokud je jednatelů více, je oprávněn jednat jménem společnosti každý samostatně, jestliže nestanoví společenská smlouva nebo stanovy jinak. Pravidlem tedy je, že každý z jednatelů je oprávněn jednat samostatně. Ve stanovách může být

³⁶ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 511, ISBN 80-727-3000-2.

³⁷ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 377 ISBN 80-727-3000-2.

³⁸ DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, s. 377 ISBN 80-727-3000-2.

zakotveno např. že mohou jednat pouze všichni společně, popř. kolik jednatelů musí jednat společně.

§ 133 odst. 2 obchodního zákoníku týkající se omezení jednatelského oprávnění. Omezit jednatelská oprávnění může pouze společenská smlouva, stanovy nebo valná hromada. Takové omezení je však vůči třetím osobám neúčinné. Stejná zásada je zakotvena také v § 13 odst. 8 obchodního zákoníku.

§ 136 odst. 1 obchodního zákoníku týkající se rozšíření počtu omezení v rámci zákazu konkurence. Stanovy mohou omezit další činnosti, které nesmí vykonávat jednatelé či členové dozorčí rady.

§ 143 odst. 2 obchodního zákoníku týkající se určení lhůty pro využití přednostního práva společníků k účasti na zvýšení základního kapitálu. Stanovy mohou určit lhůtu, ve které musí společníci využít svého přednostního práva k převzetí závazku ke zvýšení vkladu. Společníci mají přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu, zvyšuje-li se peněžitými vklady, a to převzetím závazku ke zvýšení vkladu. Pokud nevyužijí tohoto práva ve stanovené lhůtě a to společenskou smlouvou nebo stanovami, může převzít závazek k novému vkladu kdokoli.

Druhou skupinu náležitostí stanov budou tvořit náležitosti odchylovající se od těch ustanovení zákona, která nemají kogentní povahu. Z uvedeného vyplývá, že úplný přehled nebo výčet těchto náležitostí nelze vytvořit. Jeho rozsah bude omezen pouze § 110 odst. 2 obchodního zákoníku.

Jak již bylo uvedeno, stanovy jsou interním právním úkonem společnosti. To je zřetelné také při pohledu na právě uvedené náležitosti stanov, které směřují dovnitř společnosti. To je ještě zdůrazněno v § 133 odst. 2 obchodního zákoníku, dle něhož jsou omezení jednatelského oprávnění vůči třetím osobám neúčinná.

Porovnáme-li náležitosti společenské smlouvy a možná ustanovení obsažená ve stanovách dle § 110 odst. 2 obchodního zákoníku, je třeba přijmout závěr, že se budou oba zakladatelské dokumenty ve smyslu § 27a odst. 2 písm. a) obchodního zákoníku v

mnohém překrývat a mnohá ustanovení budou v praxi duplicitní. Význam stanov se v tomto ohledu může projevit ve způsobu změny tohoto dokumentu dle § 125 odst. 1 písm. c) obchodního zákoníku v souvislosti s § 127 odst. 4 obchodního zákoníku. Postup změny stanov je totiž výrazně jednodušší než je postup změny společenské smlouvy dle § 141 obchodního zákoníku.

Právní poměry společnosti s ručením omezeným mohou být de facto výslovně upraveny zákonem, společenskou smlouvou a stanovami. Na tomto základě je třeba připustit situaci, že se stanovy mohou dostat do rozporu s příslušným ustanovením zákona nebo společenské smlouvy. Již výše bylo uvedeno, že nad absolutní neplatností stanov jako celku z obsahových důvodů nelze uvažovat. Pokud budou stanovy v rozporu se zněním některého kogentního ustanovení zákona, je třeba zcela jistě takové ustanovení stanov považovat za neplatné a aplikovat zákonnou úpravu.

Jak je tomu se vzájemným poměrem stanov a společenské smlouvy? Mnohá ustanovení by mohla napovídat, že oba dokumenty jsou rovnocenné právní síly. Tak by bylo možné dovozovat např. z § 27a odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) obchodního zákoníku ve vztahu k zakládání zakladatelských dokumentů v jejich platném a úplném znění do sbírky listin obchodního rejstříku nebo § 131 odst. 1, odst. 3 písm. a), d), odst. 4 a 8 obchodního zákoníku ve vztahu k neplatnosti usnesení pro rozpor se zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami.³⁹

Pravda je ale jiná. Vyšší právní sílu je třeba přiznat společenské smlouvě. První důvod je třeba hledat v samotném opodstatnění existence stanov. Jejich vznik je totiž závislý na příslušné úpravě ve společenské smlouvě dle § 110 odst. 2 obchodního zákoníku. Druhým důvodem je výčet dokumentů, v nichž je možné se výslovně odchýlit od dispozitivní zákonné úpravy. Na mnoha místech zákon připouští odchýlnou úpravu v zákoně nebo ve společenské smlouvě. V podstatných otázkách však přiznává možnost odchýlné úpravy provést jedině prostřednictvím společenské smlouvy. Tak je tomu např. v případě rozšíření zákazu konkurence i na osoby společníků dle § 136 odst. 3

³⁹ Ani rozpor se stanovami však nemusí vždy způsobit neplatnost usnesení valné hromady. K tomu srov. např. § 131 odst. 3

obchodního zákoníku a to i přesto, že odst. 1 téhož ustanovení připouští zakotvení dalších omezení nad zákonný rámec ve společenské smlouvě nebo ve stanovách.

Z uvedeného je třeba dovodit, že vyšší právní síly doznává společenská smlouva. V případě rozdílné úpravy téže problematiky ve společenské smlouvě a ve stanovách bude třeba postupovat dle úpravy ve společenské smlouvě.

Stanovy společnosti s ručením omezeným jsou smlouvou. Nejsou společenskou smlouvou, nýbrž smlouvou ad hoc zavazující na jedné straně společnost a na straně druhé společníky jako samostatné subjekty práv a povinností. Zákon nikterak nespécifikuje obligatorní náležitosti stanov, pouze velmi obecným způsobem vymezuje okruh jejich fakultativních náležitostí. Stanovy je třeba považovat za interní dokument společnosti, který nemá ve vztahu ke třetím osobám výraznější význam.⁴⁰

Otázkou tedy je, nakolik je třeba zákonná úprava tohoto institutu. V rámci úpravy společnosti s ručením omezeným jsou totiž stanovy pouze jakýmsi organizačním dokumentem společnosti. V tomto směru je jejich význam podstatně odlišný od pojetí pojmu stanov u společnosti akciové a tím spíše u družstva. Dle mého názoru není výraznější důvod stanovy v rámci zákonné úpravy společnosti s ručením omezeným upravovat.

Pohybujeme se přece v oblasti soukromého práva a v té je dovoleno vše, co není zákonem zakázáno. Společnost s ručením omezeným tedy může vydat jakýkoliv dokument s jakýmkoliv názvem a jakýmkoliv obsahem. Porovnáme-li stávající vymezení stanov společnosti s ručením omezeným s vymezením stanov společnosti akciové a družstva, zjistíme, že se svou povahou uvedené dokumenty přes stejné označení podstatně liší. Tato skutečnost přináší poměrně značné výkladové problémy. Možná že je i jedním z faktorů přispívajících k nejednotnosti používání právní

⁴⁰ K tomu srov. § 133 odst. 2.

terminologie. Vždyť pojem stanov nabývá u společnosti s ručením omezeným jiného významu než je tomu na jiných místech v obchodním zákoníku.

6. SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM DLE NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

6.1. ZÁKON O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH

Zákon o obchodních korporacích je zkrácený název zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Tento zákon vyšel v platnost dne 22. března 2012 a jeho účinnost byla stanovena na 1. ledna 2014 spolu s novým občanským zákoníkem. Jeho hlavním autorem je doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D.⁴¹. Zákon o obchodních korporacích je součástí rekonstrukce soukromého práva v ČR. Zákon se zaměřuje pouze na úpravu obchodních společností tedy na právo korporacní. Nahrazuje především část druhou nynějšího obchodního zákoníku. Tvůrci zákona spatřují jeho hlavní přínos v usnadnění přístupu k podnikání, posílení svobody v rozhodování o svém vlastnictví a motivaci k dobré správě společnosti.

6.2. SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM NÁSTROJ SNAZŠÍHO PODNIKÁNÍ

Nejvíce veřejností vnímanou změnou v novém zákoně je, že minimální výší vkladu do společnosti s ručením omezeným je jedna koruna.⁴²

Ochrana věřitelů společnosti je posílena zvýšenou odpovědností jednatelů, včetně těch bývalých. Soud může v případě úpadku, který zavinili jednatelé svým nesprávným rozhodnutím, na návrh likvidátora nebo věřitele určit, že věřitelům ručí celým svým majetkem za splnění povinností společnosti.⁴³ Navíc v takovém případě jednatelům hrozí, že budou muset vydat odměnu za výkon funkce, a to za období 2 let před

⁴¹ Doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D., získal právnické vzdělání na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. V roce 2010 se habilitoval v oboru obchodní právo. Na ZČU působí od roku 1999 jako asistent na katedře obchodního práva, od roku 2001 jako odborný asistent v oboru soukromé právo se zaměřením na obchodní a úpadkové právo. Na své alma mater získal též titul Ph.D. V letech 2001 až 2009 se jako externí spolupracovník Ministerstva spravedlnosti České republiky podílel na tvorbě nového obchodního zákoníku a dalších zákonů. Dostupné z: <http://www.prkpartners.cz/> ze dne 8.6.2012

⁴² § 142 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁴³ § 68 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

úpadkem.⁴⁴ Věřitelé budou dále ochráněni také zákazem vyplácením zisku společníkům, pokud by si tím společnost přivodila úpadek.⁴⁵ Nově zakládané společnosti nicméně žádná překážka nebrání v tom, aby základní kapitál vytvořil dobrovolně.⁴⁶

Z toho důvodu v novém zákoně zůstává úprava změny výše základního kapitálu, která se do značné míry shoduje se současnou úpravou. Rozdílem však je, že účinnost zvýšení základního kapitálu úpisem nových vkladů je nově vázána na den určený valnou hromadou, nikoli tedy na den zápisu do obchodního rejstříku, který má nově pouze deklaratorní účinek.⁴⁷ Účinnost snížení základního kapitálu je však i nadále vázána na zápis v obchodním rejstříku.⁴⁸

V souvislosti se základním kapitálem stojí ještě za zmínku, že u společnosti s ručením omezeným již nadále nebude vyžadováno ocenění nepeněžitěho vkladu znalcem jmenovaným soudem.⁴⁹ Dále také již zákon nestanovuje, že předmět nepeněžitěho vkladu musí být hospodářsky využitelný k předmětu podnikání společnosti.⁵⁰

Další změnou, jak se tvůrci zákona snaží usnadnit podnikání, je zavedení širší využitelnosti podílů ve společnosti.⁵¹ Společenská smlouva může nově připustit, že kromě základního podílu, se kterým jsou spojena základní práva a povinnosti, může

⁴⁴ § 62 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁴⁵ § 40 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁴⁶ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích. Dostupný z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁴⁷ § 227-232 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁴⁸ § 239 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁴⁹ § 143 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁵⁰ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích. Dostupný z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁵¹ § 135-136 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

vzniknout i více různých druhů podílů a určit, jaký obsah tyto podíly mají. Může tedy dojít k vydávání např. podílů s prioritním právem na zisk, ale bez hlasovacího práva, jak tomu je již dnes u akciových společností. Takto má tedy společnost větší možnost otevřít se vůči novým investorům.⁵² S tím souvisí i nově zaváděná možnost inkorporovat podíl ve společnosti do cenného papíru – tzv. kmenového listu.⁵³ Tímto cenným papírem bude společník svůj podíl nejen prokazovat, ale také i snadněji převádět. Avšak z toho důvodu, aby nedocházelo ke konkurenci mezi úpravou společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, a zároveň z důvodu ochrany věřitelů nemůže být kmenový list vydán jako zaknihovaný cenný papír a ani nesmí být kótován a nabízen k prodeji na regulovaném trhu.⁵⁴

Je upuštěno od pravidla, že společník může vlastnit pouze jeden podíl. Společenská smlouva může připustit, že společník může vlastnit více druhů podílů zároveň. V takovém případě společník nemusí vykonávat hlasovací práva spojená se všemi jeho podíly stejným způsobem. Případné spory o to, jaká práva jsou s určitým druhem podílu spojena, má rozhodnout soud.⁵⁵

K významné změně dochází v úpravě převoditelnosti podílu.⁵⁶ Pro převod podílu na jiného společníka není již ze zákona vyžadován souhlas valné hromady. Podmínku souhlasu některého z orgánů společnosti však může stanovit společenská smlouva. Možnost převodu podílu na osobu stojící mimo společnost je nově dána přímo zákonem. Pokud by společníci chtěli převoditelnost podílu na třetí osobu vyloučit, musí tak určit ve společenské smlouvě.⁵⁷

⁵² Čechlovský, J.: Návrh zákona o obchodních korporacích. Dostupný z:

<http://www.jancechlovsky.cz/novinky-kat/navrh-zakona-o-obchodnich-korporacich> ze dne 19.2.2012

⁵³ § 137-138 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁵⁴ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích.

Dostupný z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁵⁵ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích.

Dostupný z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁵⁶ § 207-210 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁵⁷ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích.

Dostupný z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

Nově je koncipována dispozice s podílem společníka, jehož účast zanikla jinak než převodem podílu. Takový podíl se považuje za uvolněný.⁵⁸ Změnou oproti dosavadní úpravě je, že uvolněný podíl nepřechází na společnost. Společnost s ním nyní nakládá jako s věcí cizí a práva a povinnosti spojená s uvolněným podílem nelze vykonávat. Společnost musí bez zbytečného odkladu uvolněný podíl prodat nejméně za přiměřenou cenu, přičemž společníkům náleží předkupní právo k prodávanému obchodnímu podílu. Využije-li předkupní právo více společníků, rozdělí se uvolněný obchodní podíl mezi tyto společníky podle poměru jejich podílů. Pokud se uvolněný podíl nepodaří prodat, bude bývalému společníkovi vyplacena částka odpovídající výši vypořádacího podílu ke dni zániku účasti ve společnosti. Následně po neúspěšném prodeji a vyplacení vypořádacího podílu společnost rozhodne o přechodu uvolněného podílu na zbývajících společníky poměrně podle jejich podílů, a to nejméně za protiplnění ve výši vyplaceného vypořádacího podílu, nebo sníží základní kapitál o vklad společníka, jehož účast ve společnosti zanikla. V případě nesplnění této povinnosti soud společnost zruší a nařídí její likvidaci. Za zmínku stojí to, že ustanovení o určení hodnoty vypořádacího podílu z účetních závěrek, je nově dispositivní.⁵⁹ Nic tedy nebrání tomu, aby jeho výše byla sjednána odchylně.⁶⁰

Další změnou, na které je možné sledovat snahu o liberalizaci společnosti s ručením omezeným, je rozšíření důvodů pro jednostranné ukončení účasti společníka ve společnosti na případy, kdy dochází k zásadním změnám ve společnosti. Konkrétně se jedná o situace, kdy valná hromada rozhodne o změně převažující povahy podnikání společnosti nebo o prodloužení trvání společnosti.⁶¹ Podmínkou pro takové vystoupení je, že společník, který chce vystoupit, hlasoval na valné hromadě proti tomuto rozhodnutí. Účelem této úpravy je poskytnutí záruky potenciálním investorům, aby je

⁵⁸ § 212-215 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁵⁹ § 215 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁶⁰ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁶¹ § 202 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

od vstupu do společnosti neodrazovala hrozba, že ve společnosti budou muset zůstat, i když společnost bude existovat v jiné podobě nebo za jiných podmínek, než když do ní vstupovali. Zcela nově je do zákona zařazeno tzv. abandonní právo společníka,⁶² které společníkovi umožňuje jednostranné vystoupení ze společnosti v případě, že nesouhlasil s uložením příplatkové povinnosti a ani pro ni na valné hromadě nehlasoval. Kromě toho byla do zákona doplněna možnost účinněji postupovat proti společníkovi, který porušil své povinnosti zvláště závažným způsobem, a takové porušení (byť jednorázové) má neodstranitelné právní následky.⁶³ Oproti obecné možnosti vyloučení se v takovém případě nemusí jednat o opakované porušování a společnost ani není povinna společníka upozornit na možnost vyloučení.⁶⁴

V úpravě valné hromady jako nejvyššího orgánu společnosti nedochází k zásadním změnám. Je však zapracována směrnice o výkonu přeshraničních hlasovacích práv. Ta se sice vztahuje pouze na akciové společnosti, nicméně tvůrci zákona neviděli důvod proč tato pravidla nevztáhnout přiměřeně i na společnost s ručením omezeným. Zákon obecně neomezuje možnosti jak na valné hromadě hlasovat a společenská smlouva může umožnit i hlasování např. pomocí technických prostředků. Při tomto postupu však společnost musí dostatečným způsobem ověřit totožnost osoby oprávněné vykonávat hlasovací právo.⁶⁵

Po vzoru amerického nebo anglického práva je do zákona zavedena možnost ve společenské smlouvě zvolit kumulativní hlasování při volbě členů orgánů společnosti.⁶⁶ Tento způsob volby je příznivější pro menšinové společníky, protože jim tak dává větší možnost ovlivnit složení orgánů společnosti. Podstatou kumulativního hlasování je, že počet hlasů, které má společník v závislosti na výši svého podílu k dispozici, se znásobí

⁶² § 164 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁶³ § 204 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁶⁴ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁶⁵ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁶⁶ § 178-180 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

počtem volených kandidátů na člena orgánu společnosti. Společník je pak oprávněn se všemi hlasy během volby nakládat libovolně. Může tak např. využít všech hlasů jen pro jednu určitou osobu. Zároveň platí, že odvolání takto zvoleného člena je možné jen se souhlasem většiny těch, kteří hlasovali pro jeho zvolení, s výjimkou odvolání pro závažné porušení své povinnosti. Cílem této úpravy je poskytnout menšinovým společnostem možnost mít v orgánech společnosti svého zástupce a zabránit většinovému společníkovi v rozhodování o obsazování orgánů plně podle své vlastní vůle. Negativním důsledkem toho by však mohl být vznik konfliktů v rámci kolektivních orgánů společnosti, kdy pak jednotliví členové mohou mít jiné představy o řízení společnosti v závislosti na tom, kým byli do orgánu dosazeni.⁶⁷

Nadále je zachováno právo na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. Z aktivně legitimovaných osob byl však vypuštěn insolvenční správce. Novinkou je zápis protestu v záznamu z jednání valné hromady jako podmínky pro dovolání se neplatnosti usnesení. Pokud si účastník valné hromady nenechá protest zapsat, nemůže se z důvodu, proti kterému měl jinak protestovat, dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady.⁶⁸ Tímto se zvyšuje požadavek na samotné účastníky valné hromady, aby střežili svá práva, a zároveň má být zajištěna vyšší jistota ohledně platnosti nebo neplatnosti usnesení valné hromady.⁶⁹

6.3. STANOVY SPOLEČNOSTI S RUČENÍM OMEZENÝM DLE NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Řešit některé záležitosti společnosti s ručením omezeným mimo společenskou smlouvu pomocí stanov v nové právní úpravě již nenajdeme. Nový zákon již nepřipouští možnost existence stanov vedle společenské smlouvy, které by řešily vnitřní organizaci společnosti a podrobněji další záležitosti obsažené ve společenské smlouvě.

⁶⁷ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

⁶⁸ § 191-192 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

⁶⁹ Boguský P.: Společnost s ručením omezeným ve světle návrhu zákona o obchodních korporacích. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2011/12/spolecnost-s-rucenim-omezenym-ve-svetle-navrhu-zakona-o-obchodnich-korporacich/> ze dne 19.2.2012

Veškeré záležitosti musí být řešeny především ve společenské smlouvě, případně tedy v zakladatelské listině. Zákonodárce v tomto případě odstranil dvoukolejnost v případě společnosti s ručením omezeným, která vedla k mnoha sporným otázkám.

Novela zákona uvádí, že společenskou smlouvou se rozumí i stanovy v případě akciové společnosti a družstva a zakladatelská listina v případě společnosti s ručením omezeným založené jediným zakladatelem. Přestože dokumenty nesou jiný název, vždy představují společenskou smlouvu a tato má formu veřejné listiny.⁷⁰

V novém zákoně již nenajdeme ustanovení, která by připouštěla možnost upravovat určité otázky ve stanovách, tak jak je tomu v dnešní úpravě obchodního zákoníku. K tomuto závěru dojdeme konkrétním porovnáním zmiňovaných pramenů práva.

6.3.1. ZPŮSOB NÁHRADY ROZDÍLU NEPENĚŽITÉHO VKLADU

§ 59 odst. 7 obchodního zákoníku umožňuje stanovit ve stanovách jiný způsob náhrady rozdílu nepeněžitěho vkladu místo plnění peněžitěho.

§ 28 zákona o obchodních korporacích již neumožňuje řešit toto ve stanovách pouze ve společenské smlouvě a dále neumožňuje jiný způsob náhrady rozdílu než v penězích.

6.3.2. VYPOŘÁDACÍ PODÍL

§ 61 odst. 2 obchodního zákoníku hovoří o možnosti vyplatit vypořádací podíl jiným způsobem než v penězích za pomoci stanov společnosti.

§ 36 odst. 4 zákona o obchodních korporacích také umožňuje vyplacení vypořádacího podílu jiným způsobem než v penězích, ovšem pokud tak společenská smlouva nebo dohoda mezi korporací a společníkem, nebo jeho právním nástupcem určí jinak.

6.3.3. PROJEDNÁNÍ Odstoupení

§ 66 odst. 1 obchodního zákoníku stanoví, aby stanovy mohly zakotvit pro případ odstoupení člena jiného než statutárního orgánu společnosti, aby toto odstoupení projednal orgán jehož je členem, a nikoli orgán, který jej zvolil nebo jmenoval.

⁷⁰ § 3 a § 8 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

§ 59 odst. 5 zákona o obchodních korporacích umožňuje tuto výjimku určit pouze společenská smlouva.

6.3.4. JMENOVÁNÍ LIKVIDÁTORA

§ 71 odst. 1 obchodního zákoníku umožňuje stanovám určit, že likvidátora bude jmenovat jiný orgán než statutární.

§ 190 zákona o obchodních korporacích říká, že volba a odvolání likvidátora patří do působnosti valné hromady pokud tak určí společenská smlouva. Jinak likvidátora určí soud.

6.3.5. VÝKON PRÁV SPOLEČNÍKŮ V ŘÍZENÍ A KONTROLE SPOLEČNOSTI

§ 122 odst. 1 obchodního zákoníku umožňuje, aby rozsah a způsob práv týkajících se řízení a kontroly společnosti, pokud tak nečiní společenská smlouva, upravovaly stanovy.

§ 155 zákona o obchodních korporacích stanoví, že tato práva určuje pouze společenská smlouva

6.3.6. OMEZENÍ JEDNATELSKÉHO OPRÁVNĚNÍ

§ 133 odst. 2, § 13 odst. 5 obchodního zákoníku umožňuje pouze společenské smlouvě, stanovám nebo valné hromadě omezit jednatelská oprávnění.

§ 146 zákona o obchodních korporacích určuje, že společenská smlouva stanoví způsob jednání za společnost.

V obou případech nejsou tato omezení vůči třetím osobám účinná, i když byla zveřejněna.

6.3.7. ZÁKAZ KONKURENCE

§ 136, § 139 odst. 4 obchodního zákoníku uvádí zákaz činností, které jednatel nesmí vykonávat a mimo společenské smlouvy také stanovy mohou určovat další omezení pro jednatele a členy dozorčí rady.

§ 199 odst. 1 zákona o obchodních korporacích stanovuje činnosti, které jednatel nesmí vykonávat a v § 199 odst. 3 umožňuje společenské smlouvě jeho další omezení.

6.3.8. PŘEDNOSTNÍ PRÁVO NA ZVÝŠENÍ ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU

§ 143 odst. 2 obchodního zákoníku říká, že společníci mají právo k účasti na zvýšení základního kapitálu, zvyšuje-li se peněžitými vklady. Stanovy mohou určit lhůtu, ve které mohou společníci toto přednostní právo uplatnit.

§ 220 zákona o obchodních korporacích také dává přednostní právo účasti společníků na zvýšení základního kapitálu, ovšem pouze společenská smlouva může určit poměr v jakém jsou společníci oprávněni vkladovou povinnost převzít, přednostní právo společníků může vyloučit či omezit.

7. ZÁVĚR

Cílem této práce je zjištění významu stanov pro společnost s ručením omezeným. Musím přiznat, že po samotném výběru tématu, jsem si představovala pod pojmem stanovy ve společnosti s ručením omezeným jejich společenskou smlouvu a nebo zakladatelskou listinu a to v závislosti na množství zakládajících členů společnosti. Až po podrobnějším nastudování tohoto problému, jsem zjistila, že má představa byla mylná.

Společnost s ručením omezeným může ve společenské smlouvě určit, že společnost vedle společenské smlouvy vydá také stanovy.

Závěrem musím konstatovat, že vydávání stanov ve společnostech s ručením omezeným se v praktické rovině nesetkalo s oblibou. V podstatě jsem se ve své praxi nesetkala se společnostmi s ručením omezeným, která by řešila některé své vnitřní záležitosti pomocí dalšího dokumentu vedle společenské smlouvy, tedy stanovami.

Dle listiny základních práv a svobod každý může činit, co není zákonem zakázáno a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Vzhledem k tomu, že žádný zákon v našem právním systému neukládá povinnost společnosti s ručením omezeným stanovy bezpodmínečně vydat, potom pokud některá společnost s ručením omezeným stanovy vydá, jedná se o jev v praktickém životě pouze okrajový. Veškeré právní poměry společnosti s ručením omezeným jsou povětšinou řešeny pouze společenskou smlouvou. Mnohá ustanovení stanov se mohou se společenskou smlouvou překrývat.

Hlavní problém neexistence stanov spatřuji právě v nedokonalé právní úpravě stanov společnosti s ručením omezeným. Především zákon nestanovuje přesný obsah stanov, omezuje se pouze na obecnou definici a to na záležitosti organizačního charakteru a některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě. Zákon také neupravuje obligatorní a fakultativní náležitosti stanov přehledně na jednom místě. Zákon v řadě ustanoveních, ve kterých upravuje poměry ve společnosti s ručením

omezeným, připouští možnost upravit ve stanovách některé záležitosti, které neupravuje zákon ani společenská smlouva.

Dalším problémem je otázka samotného vzniku stanov, tedy kdy mohou být stanovy přijaty. Zda po založení společnosti nebo současně spolu se sepsáním společenské smlouvy ba dokonce již před samotným založením společnosti.

Prakticky by uplatnění stanov přicházelo v úvahu u organizačně složitějších a větších obchodních společností, ale ty pak zpravidla už volí formu akciových společností. Praktický význam stanov ve společnosti s ručením omezeným je tedy diskutabilní.

Nevýhodou institutu stanov je také další zvyšování administrativy společnosti v souvislosti s vydáváním, změnami stanov, jelikož jakákoliv jejich úprava musí mít formu notářského zápisu a musí se ukládat v obchodním rejstříku do sbírky listin společnosti. Přiklonila bych se spíše k praxi řešit veškeré záležitosti společnosti ve společenské smlouvě, už jenom z toho důvodu, že tento dokument má ve srovnání se stanovami vyšší právní sílu.

Průzkumem sbírky listin v obchodním rejstříku jsem zjistila, že stanovy ve společnostech s ručením omezeným se vyskytují pouze ojediněle.

Tyto nejasnosti odstranil nový zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Řešit některé záležitosti společnosti s ručením omezeným mimo společenskou smlouvu pomocí stanov v nové právní úpravě již nenajdeme. Nový zákon již nepřipouští možnost existence stanov vedle společenské smlouvy, které by řešily vnitřní organizaci společnosti a podrobněji další záležitosti obsažené ve společenské smlouvě. Veškeré záležitosti musí být řešeny především ve společenské smlouvě, případně tedy v zakladatelské listině. Zákonodárce v tomto případě odstranil dvoukolejnost v případě společnosti s ručením omezeným, která vedla k mnoha sporným otázkám.

Pokud ovšem společnost s ručením omezeným bude chtít upravovat některé další záležitosti mimo společenskou smlouvu, nic tomu nebrání. Nesmí to však být v rozporu

s kogentními ustanoveními zákona. Tento vnitřní dokument může nazvat libovolně, ovšem tento dokument nebude mít žádnou právní sílu. Již nebude povinnost mít formu notářského zápisu a ani nebude potřeba jej ukládat do sbírky listin v obchodním rejstříku.

Současně také u společností s ručením omezeným budou muset řešit ve svých stávajících společenských smlouvách přechod na nová ustanovení. Dle závěrečných ustanovení nové právní úpravy musí tyto změny učinit do šesti měsíců od nabytí účinnosti nového zákona. Pokud společnosti tak neučiní, mohou být na základě rozhodnutí soudu zrušeny. Ostatní ustanovení zůstávají v platnosti, tak jak jsou ve společenské smlouvě v současnosti. Domnívám se tedy, že pokud společnost s ručením omezeným má ve společenské smlouvě ustanovení o vydání stanov a stanovy užívá, pak je ani po nabytí účinnosti nového zákona nemusí rušit.

8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

8.1. SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

DĚDIČ, Jan. *Společnost s ručením omezeným: z právního a účetního pohledu*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1999, 751 s. Právnícké osoby. ISBN 80-727-3000-2.

DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, 454 s. ISBN 978-80-7357-344-7.

BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným: řešení účetní a daňové problematiky včetně příkladů z praxe*. 3., přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, 2001-, sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7263-540-5.

NESNÍDAL, Jiří. *Lexikon obchodního práva*. 1.vyd. Ostrava: Sagit, 1997, 518 s. ISBN 80-720-8003-2.

HOLEYŠOVSKÝ, Milan. *Stanovy obchodních společností: Jak včas a správně vyhovět obchodnímu zákoníku a v praxi sestavit stanovy*. 1.vyd. Praha: Newsletter, 2001, 61 s. ISBN 80-863-9452-2.

ŠTENGLOVÁ, Miroslava Bartošíková; Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. Vyd. 2. Praha: Beck, 2006. ISBN 80-717-9441-4.

KAREL ELIÁŠ, Jarmila Pokorná. *Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva*. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-807-4000-485.

ELIÁŠ, Karel. *Kurs obchodního práva: právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, xxxvi, 617 s. ISBN 80-717-9391-4.

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 1995, xvi, 247 s. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 34-064-0177-5.

PELIKÁNOVÁ, Irena a Stanislava ČERNÁ. *Obchodní právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2006, 545 s. ISBN 80-735-7149-8.

POKORNÁ, Jarmila. *Obchodní zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, xxxv, 1079 s. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-807-3574-918.

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (o obchodních korporacích)

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Zákon č. 424/1991 Sb. o politických stranách a politických hnutích

Zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů

8.2. SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/>

<http://cs.wikipedia.org/>

<http://www.epravo.cz/>

<http://www.ipravnik.cz/>

<http://www.ipodnikatel.cz/>

<http://www.businessinfo.cz/cz/>

<http://www.podnikatel.cz/>

<http://www.pravnik.cz/>

<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>

<http://casopis.vsehrd.cz/>

8.3. SEZNAM JUDIKATURY

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 198/2002

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 186/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 264/2001, ze dne 24.4.2002

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 301/2010, ze dne

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – UKÁZKA STANOV S.R.O. I

PŘÍLOHA B – UKÁZKA ZAKLADATELSKÉ LISTINY S.R.O. III

PŘÍLOHY

Příloha A – Ukázka stanov s.r.o.

PŘÍLOHA 2

STANOVY

Vyšší odborné školy ČSTV, s.r.o.

Část I.

Základní ustanovení

Čl. 1

Založení a vznik společnosti

Společnost Vyšší odborná škola ČSTV, s.r.o. (dále jen „společnost“) byla založena jediným zakladatelem, kterým je Český svaz tělesné výchovy, IČ : 00469548, se sídlem 160 17 Praha 6 – Břevnov, Zátokova 100/2. Své rozhodnutí vyjádřil zakladatel ve formě notářského zápisu, kterým byla ověřena zakladatelská listina, schválená na zasedání výkonného výboru ČSTV dne 3. září 2003. Společnost vznikla dnem 24. září 2004 zapsáním do Obchodního rejstříku vedeného u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 102593.

Čl. 2

Obchodní firma a sídlo společnosti

1. Obchodní firma : Vyšší odborná škola ČSTV, s.r.o.
2. Sídlo : 160 17 Praha 6 – Břevnov, Zátokova 100/2
3. IČ : 27182789
4. Právní forma : společnost s ručením omezeným

Čl.3

Trvání společnosti

Společnost byla založena na dobu neurčitou.

Čl. 4

Předmět podnikání

Předmětem podnikání je : provozování vyšší odborné školy zařazené do sítě veřejných škol MŠMT ČR.

Čl. 5

Základní kapitál společnosti

Základní kapitál společnosti činí 200 000,- Kč (slovy : dvě stě tisíc korun českých). Byl splacen před zápisem do obchodního rejstříku.

Čl. 6

Obchodní podíl

Držitel 100% obchodního podílu je zakladatel společnosti, tj. Český svaz tělesné výchovy.

Část II.

Orgány společnosti

Čl. 7

Struktura orgánů společnosti

Orgány společnosti jsou :

1. Valná hromada, jejíž působnost vykonává jediný společník
2. Jednatelé

Čl. 8

Valná hromada

1. Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti.
2. Valnou hromadu představuje zasedání výkonného výboru Českého svazu tělesné výchovy. Jeho svolání je řešeno jednacím řádem tohoto orgánu.
3. Do působnosti valné hromady patří všechny skutečnosti, které jsou uvedeny v ustanovení § 125 odst. 1 obchodního zákoníku.
4. Zasedání valné hromady se zúčastňují jednatelé.
5. O jednání se pořizuje zápis, který obdrží všichni jednatelé. Pokud zákon předpokládá pořizování notářského zápisu z valné hromady, bude tak provedeno, stejně jako u případů uvedených v ustanovení § 132 odst. 3 obchodního zákoníku.

Čl. 9

Jednatelé

1. Statutárním orgánem společnosti jsou jednatelé.
2. K rozhodnutí o zásadních otázkách obchodního charakteru se vyžaduje souhlas většiny jednatelů.
3. Platný právní úkon, který vyžaduje písemnou formu, musí být jménem společnosti vždy opatřen podpisy dvou jednatelů.
4. Z jednání statutárního orgánu je pořizován zápis, který podepisují všichni jednatelé. Na žádost jednatele se do zápisu uvede jeho rozdílné stanovisko.

Čl. 10

Dozorčí rada

Ustanovení zrušeno dne 13.2.2008.

Část III.

Čl. 11

Ředitel

1. Ředitel vykonává běžnou činnost společnosti na základě písemné plné moci.
2. Ředitele jmenují a odvolávají jednatelé. O rozhodnutí jednatelů platí ustanovení o obchodním vedení společnosti.
3. Ředitel je ke společnosti v pracovním poměru.
4. Ředitel je povinen při jednáních s třetí osobou upozornit tuto osobu, že jedná za společnost na základě plné moci.

Příloha B – Ukázka zakladatelské listiny s.r.o.

Zakladatelská listina

společnosti s ručením omezeným :

(úplné znění k 13.2.2008)

I.

1. Firma : Vyšší odborná škola ČSTV, s.r.o.
2. Sídlo společnosti : Praha 6 – Břevnov, Zátopkova 100/2, PSČ 160 17.

II.

Zakladatelem a jediným společníkem je právnická osoba Český svaz tělesné výchovy, IČ : 00469548, se sídlem 160 17 Praha 6 – Břevnov, Zátopkova 100/2, jejíž Stanovy schválilo Ministerstvo vnitra ČR pod č.j. VSP/1-1806/90-R.

III.

Základní kapitál společnosti činí 200.000,--Kč (slovy : Dvěstětisíc korun českých).

IV.

Předmět podnikání :

Provozování vyšší odborné školy zařazené do sítě veřejných škol MŠMT ČR.

V.

1. Základní kapitál je tvořen jediným peněžitým vkladem jediného společníka ve výši 200.000,--Kč (slovy : Dvěstětisíc korun českých). Obchodní podíl jediného společníka činí 100%.
2. Celý tento vklad byl splacen jednorázově na účet u peněžního ústavu GE Money Bank a.s.

VI.

1. Jednatel je statutární orgán společnosti. Jednatel jedná jménem společnosti.
2. Prvními jednatelemi společnosti jsou :
 - Pavel Kořan, místopředseda ČSTV, r.č. 500310/233, bytem Hracholusky 44, 270 41 Slabce,
 - JUDr. Pavel Pávek, ekonomický ředitel ČSTV, r.č. 521211/042, bytem Boháčova 864/8, 149 00 Praha 4 – Háje,jejich funkce vzniká dnem vzniku společnosti.
3. Jednatelé jménem společnosti jednají tak, že vždy musí jednat společně alespoň dva jednatelé.
4. Podepisování za společnost se děje tak, že k napsané nebo vytištěné obchodní firmě společnosti připojí podpis dva jednatelé společnosti.

5. K rozhodnutí o obchodním vedení společnosti se vyžaduje souhlas většiny jednatelů.

VII.

Zrušen valnou hromadou společnosti dne 13.2.2008.

VIII.

1. Rezervní fond společnosti bude vytvořen přidělem z čistém zisku vykázaného za rok, v němž společnost poprvé vytvoří čistý zisk, a to ve výši 10% z čistého zisku, avšak ne více než 5% z hodnoty základního kapitálu.
2. Rezervní fond se doplňuje ročně o částku 5% z čistého zisku až do dosažení výše rezervního fondu v objemu 10% základního kapitálu.
3. Rezervní fond do výše 10% základního kapitálu lze použít pouze k úhradě ztráty společnosti.

IX.

Společnost vydá stanovy, a to do 2 (slovy : Dvou) měsíců po zápisu do obchodního rejstříku, které upraví vnitřní organizaci společnosti.

X.

Společnost se zakládá na dobu neurčitou.

Vyhotovují se čtyři stejnopisy notářského zápisu.

Potvrzuji, že jsem tento notářský zápis sepsala, přítomné osoby oprávněné jednat jménem Českého svazu tělesné výchovy prohlásily, že si zápis přečetly a že jej co do obsahu schvalují. Poté bude zápis podepsán za Český svaz tělesné výchovy přítomným předsedou ČSTV a místopředsedou ČSTV i mnou, notářkou, a opatřen otiskem úředního razítka.

JUDr. Remešová Ilona v.r.

L.S.

Ing. Vladimír Srb v.r.

Pavel Kořan v.r.

Ověřuji, že tento stejnopis, vyhotovený dne 3.9.2003, určený pro jediného společníka společnosti Vyšší odborná škola ČSTV, s.r.o., Český svaz tělesné výchovy, doslova souhlasí s notářským zápisem.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Radmila Škvárová

Obor: 6804R012 - Právo v podnikání (Bc. PVP)

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Stanovy v s.r.o. a jejich funkce.

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 45

Celkový počet stran příloh: 4

Počet titulů české literatury a pramenů: 22

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 10

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Drábek